

ΑΡΧΗ

ΔΙΠΛΑΣΙΑΣΜΟΣ, ΠΥΚΝΩΣΗ (ΔΙΑ ΠΛΟΚΗΣ) ΤΟΥ ΝΟΗΜΑΤΙΚΟΥ ΤΗΣ ΠΕΔΙΟΥ

Ἔννοια

Ἄρχη (κατ' ἀρχήν) εἶναι ἐν σημείον πού δὲν ἔχει διαστάσεις. Ἐνῶ ὅμως τὸ σημείον αὐτὸ εἶναι ἀδιάστατον καὶ ἄρα μηδενικόν, ἔχει βαθὺ νόημα (εἶναι «στίγμα») ὅχι ἀφ' ἑαυτοῦ ἀλλ' ἀπὸ κάτι συνεκφερόμενον. Ποῖον; ἓνα τινός: Ἄρχή τινος. Ἐπομένως ἡ ἀρχή-σημεῖον μὲ τὴν σύζευξή της μὲ κάποιο τι ἀποκτᾷ τόση σημασία ὥστε ἴσως καὶ τὸ ὅλον τι τοῦ ὁποίου εἶναι ἀρχή.

Ἡ ἀρχή παρὰ τὴν ὑπερβολικὴν σημασίαν πού ἀποκτᾷ εἶναι στὴν πραγματικότητά ἀνύπαρκτη. Δὲν ὑπάρχει στὴ φύση. Λαμβάνεται ὑπὸ τοῦ νοῦ κατ' ἐπιλογὴν καὶ ἐξαίρεται. Ἐδῶ παρεμβαίνει ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου καὶ νέμει νόημα. Θέτει principium. (Ἡ λέξη principium εἶναι πιθανὸν ἀπὸ τὸ pro, in καὶ capio). Ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου (καθορίζων τὴν ἀρχήν τινος) εἶναι αὐτὸς πού ἄρχει¹.

Πεδία ἀρχῆς

Ἡ ἀρχή ἐμφανίζεται σὲ δύο πολὺ εὐδιάκριτα πεδία. Τὸ ἓνα στὸν χρόνον, ὅπως ἐξυφάνεται ὡς ἱστορία ὑπὸ τινων ἀρχόντων, καὶ τὸ ἄλλο στὸν χῶρον, τὴν ὅλη φύση, ὅπως ἀρθρώνεται ὑπὸ τινων στοχαστῶν - θεωρῶν. Οἷκοθεν νοεῖται ὅτι ὑπάρχουν καὶ μικρότερα, ὑπάλληλα πεδία, ἐκδηλώσεως τῆς ἀρχῆς.

Κάθε κοινωνία τοῦ ἀγχαλοῦ ἀνθρώπου ἔχει ὠρισμένη ὀργάνωση πού προέρχεται ἀπὸ κάποιους, ἓναν ἡγέτη ἢ ὀλίγους ἢ περισσοτέρους (κάποτε, ὡς πι-

1. Ἄρχων εἶναι ὅχι ἀπλῶς ὁ τάσων (ὁ τοποθετῶν), ἀλλ' αὐτὸς πού ὀργανώνει τὶς ἀτάξεις, ὁ ταξινομῶν. Εἶναι κατὰ τὸν Πλάτωνα (Νόμ. 756c) κοσμητὴς τῶν τάξεων καὶ ἔχει τὸ προσφυές ὄνομα ταξίαρχος, σ' αὐτὸν δὲ πρέπον ἂν εἴη τοῦτ' αὐτὸ τοῦνομα μάλιστα. Principium ἐξ ἄλλου εἶναι τὸ κατέχον προέχουσαν θέσιν ἐν τινι πεδίῳ.

στεύεται καὶ διακηρύσσεται, καὶ ἀπὸ ὅλο τὸν λαό). Ἡ κοινωνία ἄρχεται ὑπὸ ἀρχόντων μὲ μικρὴ ἢ μεγάλῃ ἐξουσία, μὲ περιορισμένη ἢ ἀπόλυτη.

Ἡ ἐξουσία παρουσιάζει ἀνεξάντλητη ποικιλία. Ὁ ἄρχων μπορεῖ νὰ εἶναι ἀπλῶς ὁ πρωτοστατῶν σὲ κάτι. Στὴν ἀπλούστερη τῆς μορφῇ ἡ ἐξουσία αὐτὴ ἐκδηλώνεται μεταξὺ δύο ἀτόμων, π.χ. τῶν συζύγων. Ἐδῶ καὶ ὁ ἀριθμὸς εἶναι μικρὸς καὶ κάποτε ἡ ἐξουσία τοῦ ἐτέρου (ποτέρου;) τείνει νὰ γίνῃ ἀνεπαίσθητη ἂν κυριαρχήσῃ ἡ ἀρχὴ τῆς ἰσότητος.

Στὸ ἄλλο ἄκρο εἶναι ἡ ἀπόλυτη ἐξουσία ποὺ εἶναι *λελυμένη*, δηλ. ἀπηλλαγμένη ἀπὸ κάθε ἐξάρτηση, νόμο ἢ ὑποχρέωση λογοδοσίας. Ὁ ἀπόλυτος ἄρχων δρᾷ ἀνενοχλήτως καὶ ἀδεῶς (ὡς θέλει νὰ πιστεῖται τουλάχιστον). Εἶναι *legibus solutus*. Ἡ θέλησή του εἶναι νόμος. Ἄν εἶναι θεός, *deus*, ἄρχει καὶ *νεύματι* μόνον.

Στὸν χῶρο τὸν συμπαντικό, τὴν ὅλη φύση (τὴν *παγγενῆ*, τὴν *παμμήτειραν*) ὁ ἐπιστήμων - θεωρὸς ἀναζητεῖ, εὐρίσκει κάποιες συντεταγμένες γιὰ νὰ κινηθεῖ στὸν ἀπέραντο χῶρο καὶ διατυπώνει κάποια θεωρία, ἀποψή. Διατυπώνει ἀρχὴν τοῦ κόσμου.

Ἡ ἀρχὴ τοῦ ἐπιστήμονος εἶναι ἀνάλογη τοῦ πολιτικοῦ ἡγέτου. Ἐκτείνεται σὲ μεγάλο ἢ μικρὸ χῶρο καὶ ἔχει χαλαρὴ ἢ αὐστηρὴ ὀργάνωση.

Ὁργάνωση - πλοκή

Ὅταν ὁμιλοῦμε γιὰ ὀργάνωση ἐννοοῦμε τὸν τρόπο ποὺ δένονται ἀπλᾶ ἢ ποικίλα στοιχεῖα, ὥστε νὰ ἀποτελοῦν σύνολο εὐδιάκριτο. Γιὰ νὰ γίνῃ αὐτὸ πρέπει τὰ στοιχεῖα τὰ ἐπιμέρους νὰ ἀναχθοῦν σὲ κάτι. Αὐτὸ τὸ κάτι τὰ ἐνοποιεῖ καὶ ὅλα ἀνάγονται σ' αὐτὸ ἢ ἀπάγονται ἀπὸ τὸ ἴδιο. Περὶ αὐτὸ (ἢ ὑπ' αὐτό) ὑπάρχουν.

Ἐδῶ ἔχομε ἓνα πλέγμα ποὺ μὲ ὀλίγα ἢ πολλὰ νήματα (μὲ ποικίλους συνδυασμοὺς καὶ διαπλοκές) δένονται πολλὰ σὲ ἓνα (ποὺ ἐκλαμβάνεται ὡς ἀρχὴ) καὶ ἔτσι ἀποτελοῦν ἐνιαῖο σύνολο, ἐνότητα. Ἡ ἀρχὴ (ὅπου ἡ ἀναγωγὴ καὶ ἡ ἀπαγωγὴ) δὲν θὰ ἦταν ἀξία τοῦ ὀνόματός της, ἂν ἐξετείνετο μόνον σὲ ἓνα μέρος ἐνὸς ὅλου. Ἐτσι ἐνῶ φαίνεται πολὺ σημαντικὸς ὁ ὅρος τῆς ἀρχῆς στὴν φράση: ἀρχὴ τὸ ἥμισυ τοῦ παντός πρέπει ἡ φράση νὰ θεωρηθεῖ ἀπλῶς ὡς κάποια ἀξιολόγησις². Ἄλλος θὰ ἔλεγε ὅτι εἶναι τὸ 1/4, ἄλλος τὰ 3/4 τοῦ ὅλου. Ἀληθές εἶναι

2. Πλ. *Νόμ.* VI 753^e. Πβ. Ἀριστ. *Πολ.* V 4. 1303b 30. Ὁ Πλάτων μάλιστα ἐπικρίνει ὅτι τὸ καλῶς ἀρξασθαι (ποὺ εἶναι πλέον ἢ ἥμισυ) οὐδεὶς ἐγκωμιάσκειν ἱκανῶς. Ἀληθές εἶναι ὅτι ὅλοι ξέρουμε τὴν σημασίαν τῆς ἀρχῆς, ὡς ἐνάρξεως ἐνὸς λόγου, ἐξουσίας, περιόδου καὶ ἐπιστημονικῆς θέσεως. Μὲ ποικίλα στολίδια (κόσμον) μεγαλύνεται κάτι ἀναγόμενον σὲ ὑψηλὴ ἀρχή, μυθοποιεῖται καὶ συχνά (ἐξ ἀντιθέτου ἀπογυμνώνεται καὶ γίνεται ἀπογοητευσις)

ὅτι στὸ ἀρχή τινος³ τὸ τινος ἢ εἶναι γενικὴ κτητικὴ καὶ δηλώνει τὸν κτήτορα, τὸν ἐξουσιαστή, ἢ εἶναι γενικὴ τοῦ δημιουργοῦ (ὡς τοῦ Ἀρχιμήδους ἢ τοῦ Πασκάλ) καὶ δηλώνει αὐτὸν ποὺ τὴν συνέλαβε καὶ τὴν διετύπωσε. Στὸ πολιτικὸ πεδίο ἡ γενικὴ εἶναι συνηθέστερα ἀντικειμενικὴ καὶ δηλώνει τὸν χώρο, ὅπου ἐκτείνεται ἡ ἐξουσία, τὴν ἐπικράτεια. Στὴν περίπτωσιν αὕτῃ ἡ ἀρχή (λεκτικῶς τουλάχιστον) ἀξίζει ὅσο καὶ τὸ ὅλον ἢ ταυτίζεται πρὸς αὐτὸ (στὴν φράσιν τοῦ Λουδοβίκου ΙΔ' *L'état c'est moi*) ἢ καὶ τὸ ὑπερβαίνει (σὲ μεγάλῃ ὁρῃ ταύτιση τοῦ ἄρχοντος μὲ ἥλιο).

Ἡ ἀρχὴ εἶναι μὴδὲν ἄνευ τοῦ ὅλου ἀλλὰ καὶ τὸ ὅλον δὲν ἀρθρώνεται ἄνευ ἀρχῆς. Ἀρχὴ καὶ κάτω (οὐτίνος ἢ ἀρχῆς) εἶναι ἀλληλένδετα καὶ ἀδιάσπαστα. Ἡ ἀρχὴ θὰ λέγαμε εἶναι ἡ πύκνωση τοῦ ὅλου καὶ αὐτὸς ποὺ συγκεντρώνει τὰ πολλὰ σὲ ἓνα καὶ τὰ βλέπει ἐν συνόψει εἶναι ὁ πύκα εἰδώς.

Ἡ σύνοψις ἀποτελεῖ ἐπιστημονικὸν αἵτημα. Ἐπιστήμων δὲν εἶναι αὐτὸς ποὺ πελαγοδρομεῖ στὴν πολλότητα, στὸν συρφετό, ἀλλὰ ἐκεῖνος ποὺ μεθοδικῶς ἀνάγει τὰ πολλὰ σὲ ἓνα ὑψηλὸ σημεῖο, ὥστε νὰ εἶναι ἐκ μιᾶς κορυφῆς ἡρημένα. Δὲν ὑπάρχει ἐπιστήμη χωρὶς αὕτῃ τὴν ὁργάνωση, τὴν πυραμίδωση, ὅπως τὴν λέμε (ὀρθότερο θὰ ἦταν: κώνωσις). Ἀριστα ἀποδίδει αὕτῃ τὴν συγκέντρωση τῶν πολλῶν σὲ ἓνα ἢ πολὺ οἰκεία λέξη *universitas*. Πιστεύω ὅτι *universitas* ὡς σύνθεσις (*compositio*) δύο λέξεων, *uni* καὶ *versitas* (μᾶλλον δὲ συμπάρθεσίς τους) σημαίνει στροφή πρὸς τὸ ἓνα. Εἶναι καὶ αὐτὸ ἓνα εἶδος ἐπιτροπῆς ποὺ σημαίνει συγκέντρωση τῆς δυνάμεως ἢ ἐξουσίας τινῶν σὲ ἓνα ἢ ὀλίγους. Το *vertere multa ad unum* εἶναι βασικὸ αἵτημα κάθε κλάδου ἐπιστημονικοῦ ἀλλὰ καὶ τῆς ἐπιστήμης ἐν γένει. Μὲ τὴν ἐρμηνεία αὕτῃ ἡ ἔννοια τοῦ *University* ἐξαίρεται καὶ μεγαλύνεται. Ἡ *reductio ad unum* (μὲ μεθοδικὸ τρόπο ἐπιδιωκόμενη ἀπὸ πολλοὺς «συνηγμένους ἐπὶ τὸ αὐτό») ἀπεργάζεται ἀρτιότητα στὸ ἐπιστημονικὸ ὄρθωμα καὶ εὐφραίνει ὡς (κατὰ τὸ πλατωνικόν) κάλλος ἐπιστημῶν. Ἀξιοσημείωτον εἶναι ὅτι αὕτῃ τὴν στροφήν εἰς τὸ ἓνα, αὕτῃ τὴν πυκνότητα, ἔθετε μὲ αὐστηρότητα καὶ ἐπιμονή ὡς αἵτημα (μὲ τὸ λακωνίζειν ὡς φιλοσοφεῖν) ἡ σπαρτιατικὴ παιδεία. Σὲ ἄρτιο φιλοσοφικὸ σύστημα ἐπεδίωκε ἀνάματα νὰ τὸ παρουσιάσει ὁ Πλάτων καὶ τὸ ἐπεχείρησε ὁ Πλωτῖνος ποὺ (μὲ τὸ *Ἐν* ὡς κορυφὴ ὅλων) τὸ ἔδωσε σὲ συστηματικὴ μορφή.

Κατὰ τὰ ἀνωτέρω *universitas*, δηλ. *versitas ad unum*, εἶναι ἐπιστημονικὸ αἵτημα ἀναγωγῆς τῶν ἐπὶ μέρους γνώσεων εἰς ἓν, εἰς ἐνότητα. Ἀλλὰ ἀποκλείεται μὲ αὐτὸ καὶ ἡ ἔννοια ποὺ δίδομε σήμερον; (ἐνωση προσώπων καὶ ἐπι-

(Entzäuberung). Γι' αὐτὸ ὁ Πλάτων στὸν *Ποργία* θεωρεῖ ὅτι οἱ ψυχὲς κρίνονται δικαιότερα ὅταν εἶναι ῥυμνές (χωρὶς κοσμήματα καὶ ὅποιαδήποτε περιένδυση).

3. Ἀριστ. *Φυσ. Ἀκρ.*, I 2.185^a 4 ἡ γὰρ ἀρχὴ τινὸς ἢ τινῶν, *Ζω γεν.*, II 6. 742b 21 τοῦ μὲν αἰὶ καὶ ἀπείρου οὐκ ἔστιν ἀρχή.

στημῶν); Ὅχι. Ὁ πανεπιστημιακὸς ὄμιλος (ἢ οἰκογένεια) ἀποτελεῖ ἐνότητα γιὰ ἐπίτευξη ἄλλης ἐνότητας, στὸ πεδίο τοῦ ἐπιστητοῦ (δηλ. ἐκείνου ποὺ μπορεῖ νὰ τεθεῖ κάτω ἀπὸ τὸν φακὸ τῆς ἐπιστήμης).

Στὰ δύο πεδία ποὺ ἐκδηλώνεται ἡ ἔννοια τῆς ἀρχῆς, τὸ πολιτικὸ σὲ εὐρεῖα ἔννοια καὶ τὸ ἐπιστημονικόν, εἶναι φανερό ὅτι παρακολουθεῖται ἀναπόσπαστα ἀπὸ μία ἄλλη ἔννοια μὲ εὐρὴ ἐπίσης πεδίο, τὴν ἔννοια τῆς *πλοκῆς*. Δὲν γίνεται ἀρχὴ ἄνευ πλοκῆς οὔτε πλέκεται κάτι ποὺ νὰ μὴν ἀποβλέπει σὲ ὀργάνωση καὶ ἀρχή, σὲ καλὺτερο «βόλεμα» τοῦ ρυθμίζοντος. Ὁ καθένας στὴν κοινωνία ἐπιδιώκει μὲ ποικίλες μηχανορραφίες νὰ ἀνυψωθεῖ σὲ καλὺτερο διάζωμα στὴν ὅλη διαστρωμάτωση ποὺ ἔχει γίνει ἢ καὶ νὰ τὴν ἀνατρέψει.

Δύο πολὺ ἐκτεταμένα νοηματικὰ πεδία ἐνώνονται ἐδῶ: τῆς ἀρχῆς καὶ τῆς πλοκῆς. Τὸ νοηματικὸ πεδίο τῆς ἀρχῆς περιλαμβάνει κάθε ἐξουσία ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος ἀλλὰ καὶ κάθε θεωρία (θέσιν ἢ δόξαν) στὴν ἐπιστήμη. Τὸ νοηματικὸ πεδίο τῆς πλοκῆς ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος εἶναι ἐπίσης εὐρύτατο καὶ περιλαμβάνει κάθε συνδυασμό, κάθε ὕφανση ἢ πλεκτάνη (κάθε «κομπίναν»), κάθε ραδιουργία καὶ βυρσοδόμηση. Ἐχομε λοιπὸν δύο εὐρέα πεδία τῆς ἀρχῆς καὶ τῆς πλοκῆς ποὺ μᾶλλον εἶναι ἀναλόγου πλάτους καὶ βάθους. Τὸ ἕνα ὅχι ἀπλῶς παραπορεύεται ἀλλὰ καὶ διεισδύει καὶ διαπλέκεται μὲ τὸ ἄλλο. Γίνεται διπλασιασμός ἀλλὰ καὶ πύκνωση. Ὁ διπλασιασμός πάντως δὲν γίνεται παρατακτικῶς ἀλλὰ διὰ τῆς διαπλοκῆς τῶν δύο πεδίων ποὺ ἔτσι πυκνώνεται τὸ σημαίνον. Ἀλληλοὑποστηρίζονται καὶ σχεδὸν παρέχουν τὴν ἐντύπωση ὅτι ταυτίζονται.

Διαπλοκὴ καὶ ἐνοποίηση πεδίων

Ἐνῶ ὅλα τὰ ἀνωτέρω ἀποτελοῦν ἀλήθεια πανθομολογούμενη καὶ εἶναι ἀδύνατο νὰ ὁμιλήσει κανεὶς γιὰ ἀρχὴ χωρὶς διαπλοκὴ καὶ ὕφανση, δὲν ἔχει δειχθεῖ ἡ ἐσωτερικὴ σχέση ἀρχῆς καὶ πλοκῆς κατὰ τρόπο ἀναντίρρητο. Μιὰ τέτοια βεβαίωση μπορεῖ νὰ ἀποκομίσει κανεὶς μόνον μὲ διείσδυση σ' αὐτὸν τὸν πυρῆνα μιᾶς λέξεως, τὴν ρίζα. Ἐδῶ εἶναι τὸ πῦρ, τὸ *purum*. Ἡ πιστοποίηση θὰ μᾶς ἔλθει ἂν ἡ ρίζα τοῦ ἄρχειν ἔχει καὶ τὴν σημασία τοῦ πλέκειν ἢ (τἀνάπαλιν) ἂν κάτι ἀπὸ τὴν ρίζα τοῦ πλέκειν ἔχει κάτι ἀπὸ τὴν σημασία τοῦ ἄρχειν. Ἄν συμβαίνει ἕνα ἀπὸ τὰ δύο (καὶ στὸν βαθμὸ ποὺ συμβαίνει), τότε θὰ μπορούμε νὰ ὁμιλοῦμε γιὰ σύμ-πτωση καὶ «ριζική» ἐπιβεβαίωση.

Θὰ ἐγκύψουμε στὴν Ἑλληνικὴ (ἀναγνωρισμένη γιὰ τὸν πλοῦτο της) καὶ ἐπικουρικῶς στὴν Λατινικὴ. Ἡ ρίζα τοῦ ἄρχω μὲ τὴν δυνατότητα ἐναλλαγῆς τοῦ χαρακτῆρος της εἶναι: ἀρκ-, ἀργ-, ἀρχ-.

Ἀπὸ τὸ ἀργ- ἔχομε τὸ *ἡργμαι*⁴ (ἔχω ἀρχθεῖ, ἔχω κυβερνηθεῖ).

4. Πλ. Νόμ. VI, 771^α ἀρχή ... ἡργμένη.

Ἀπὸ τὸ αρχ- ἔχομε ἀρχή, ἀρχικός, ἄρχων, ἀρχίζω.

Ἀπὸ τὸ αρχ-; Τί παράγεται ἀπ' αὐτὴ τὴν μορφή τῆς ρίζης; Αὐτὸ δὲν ἔχει ἐξετασθεῖ. Καὶ θὰ φανεῖ ὅτι ἐδῶ εἶναι πολύτιμο μεταλλεῖο. Θὰ ἀποδειχθεῖ ὅτι ἡ θεωρουμένη ὡς ἡ πιὸ πτωχή σὲ παράγωγα μορφή ρίζης θὰ εἶναι ἡ πλουσιωτέρα.

Ἀπὸ τὸ αρχ- γίνεται ἡ λέξη ἄρκυς (ἡ) ποὺ σημαίνει (ἐδῶ εἶναι τὸ ἐντυπωσιακὸ καὶ πολύτιμο γιὰ τὴν ἔρευνα) δίκτυο, πλέγμα. Μὲ αὐτὴ τὴν διαπίστωση τὸ νοηματικὸ πεδίο τῆς ἀρχῆς συνάπτεται πρὸς τὸ ἄλλο τῆς πλοκῆς. Γίνεται διπλασιασμός τοῦ ἐνὸς πεδίου διὰ τῆς προσθήκης τοῦ ἄλλου. Ἄν δὲν ἐννοήσομε τὴν προσθήκη ὡς συμπαράταξη ἐν χώρῳ (ὡς Anschluss), τότε δεχόμεθα διὰ πλοκὴ τῶν δύο πεδίων ποὺ συνεπάγεται πύκνωση τῆς σημασίας τοῦ ἐνιαίου πιὰ πεδίου.

Τί εἶναι ἡ ἄρκυς; Ἀρκυς εἶναι τὸ δίκτυο τοῦ κυνηγοῦ ποὺ ἐμπλέκει καὶ παγιδεύει τὸ θήραμά του⁵, γήινο, ἐνάλιο ἢ περρωτό. Ἀρκυς εἶναι ἀκόμη τὸ δίκτυο ποὺ ἔστρεψε ἡ Κλυταιμῆστρα διὰ τὸν σύζυγό της Ἀγαμέμνονα⁶. ἦταν ἄπειρον (δὲν εὑρίσκει κανεὶς ἄκρη) καὶ ὁ ἐμπλακὴς δὲν μποροῦσε νὰ διαφύγει. Περιῆλθε εἰς ἀπορίαν καὶ ἀμήχανος ἐδολοφονήθη.

Ἡ ἄρκυς μπορεῖ νὰ καλύψει ὅλο τὸ νοηματικὸ πεδίο τῆς λέξεως - κλειθροῦ τῆς ἐποχῆς μας ποὺ εἶναι net ἢ web (καὶ internet). Κάτι σημαντικώτερον· στὸν ἀγῶνα τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ (τῆς μηχανικῆς μονομαχίας) ποὺ πολλοὶ βλέπουν νὰ ἐκδηλώνεται στὴν ἱστορία τοῦ ἀνθρώπου καὶ καθέναν καλεῖται νὰ τοποθετηθεῖ (καὶ συχνὰ ἐπαμφοτερίζει, διευριπίζει θὰ ἦταν καταλληλότερο, ἀπὸ τὸν Εὐριπο), δὲν ἔχει τονισθεῖ αὐτὸ τὸ πολὺ ἀπλό (καὶ μᾶλλον ἀπαισιόδοξο): Στὸν ἀγῶνα καλοῦ καὶ κακοῦ ὁ διάβολος (ποὺ διακονεῖ τὸ δεύτερο) ἔχει ὑπὲρ αὐτοῦ δύο πλεονεκτήματα: ἀρχίζει πρῶτος (ἄρχει χειρῶν ἀδίκων) καὶ ἀκόμη εἶναι δόλιος, δολοπλόκος. Ὁ ἄγγελος (ὁ εὐάγγελος;) εἶναι ἀγνός καὶ ἀθῶος. Δὲν ἄρχει καὶ μάλιστα χειρῶν ἀδίκων καὶ δὲν δολιεύεται. Ἀποκλείεται λοιπὸν νὰ κερδίσει στὸν κοσμικὸ ἀγῶνα; Μᾶλλον. Ἐκτὸς ἐὰν ἡ δύναμη τοῦ καλοῦ στὸ τέλος θὰ φανεῖ ὅτι εἶναι ἀκαταμάχητη ἀφ' ἐαυτῆς καὶ δὲν χρειάζεται δόλους νὰ ἐπιβληθεῖ.

Τυπολογία καὶ χαρτογράφηση τῆς ἀρχῆς

Ἄς ἐπιχειρήσομε τώρα μία ἀνατομία, καταγραφή τοῦ τρόπου ἐκδηλώσεως τῆς ἀρχῆς καὶ χαρτογράφησης της. Ἡ ὑπαρξὴ της συνεπάγεται μία ἀφετηρία,

5. Ἀρκυς εἶναι (Μέγα Ἑτυμ.) εἶδος δικτύου ... ὁ ἰσθᾶσι πρὸς θήραν λεόντων ἢ ἀρκτων ἢ ἐλάφων ... ἀπὸ τοῦ εἶργω.

6. Αἰσχ. Ἀγ., 1115 κ.ε. δίκτυον ... ἡ ξυναιτία φόνου ... ἐν πέπλοις μελαγκέρῳ λαβοῦσα μηχανήματι τύπτει. Χοη., 999-1000 δίκτυον μὲν οὖν, ἄρκυν τ' ἂν εἴποις. Εὐμ., 147 ἐξ ἀρκῶν μὲν πτωκεν, οἴχεται δ' ὁ θῆρ (sc. ὁ Ὁρέστης). Πβ. Εὐρ. Κν., 196 ... ἀρκῶν μολεῖν ἔσω. Ὁρ., 25 ἡ πόσιν ἀπειρῶ περιβαλοῦσ' ὑφάσματι...

τὴν κεφαλὴ (κάρα, caput) τοῦ ὅλου συστήματος, τὴν ἔκτασή της, τὰ ὅρια, τὴν συνεκτικότητα καὶ ἐπάρκειά της: Ἡ ἀρχὴ μπορεῖ νὰ παρασταθεῖ ὡς ἓνας κῶνος, μὲ κορυφὴ, ὕψος, μῆκος ἀκτίνος τῆς βάσεως καὶ φυσικὰ γωνία. Ὅσο μεγαλύτερη εἶναι ἡ γωνία καὶ ὅσο τείνει πρὸς τὸ 90° (ποὺ τότε πιά κῶνος δὲν θὰ ὑφίσταται ἀλλὰ μία κάθετος γραμμὴ ἢ κύλινδρος), τόσο μεγαλύτερη εἶναι ἡ ἀρχὴ (ἐξουσία ἢ θεωρία). Σὲ μικρότερη γωνία ποὺ τείνει στὸ 0° (μὲ ἐξαφάνιση πάλιν στὸ σημεῖο αὐτὸ τοῦ κῶνου καὶ μετάπτωσή του σὲ ἀπλὸ κύκλο), ἡ ἀρχὴ γίνεται πὺλ χαλαρὴ καὶ ἀνεπαίσθητη. Γωνία λοιπὸν καὶ μῆκος ἀκτίνος στὴ βάση τοῦ κῶνου καθορίζουν τὴν ἰσχὺ τῆς ἀρχῆς καὶ τὴν ἐπάρκειάν της.

Γιὰ νὰ μὴ χρειασθεῖ νὰ καταφύγομε καὶ σὲ κωνικὲς τομὲς καὶ ἐπειδὴ ἡ γεωμετρία καὶ ὅλα τὰ μαθηματικὰ εἶναι ὥραϊα, ἀν δὲν ἔρχονται κρουνηδὸν ἀλλὰ βαθμηδόν, ἃς καταφύγομε σὲ ἀπλούστερο καὶ πὺλ καταληπτὸ σχῆμα, τὸν κύκλο. Τὸ κέντρο τοῦ κύκλου ἔχει μείζονα ἀξία ἢ ὁποιοδήποτε ἄλλο σημεῖο του. Μὲ τὸ κέντρο καὶ τὴν ἀκτὶνα τουμποροῦμε νὰ δώσομε modo geometrico ὅλα τὰ στοιχεῖα τῆς ἀρχῆς καὶ τίς παραμέτρους της. Καθένας μας ἔχει τὸν κύκλο δραστηριοτήτων καὶ ἐνδιαφερόντων του. Ἐντὸς αὐτοῦ, μικροῦ ἢ μεγάλου, μόνου ἢ μὲ ἄλλους ἐπαλλήλους (ἢ συναλλήλους) ζεῖ καὶ κινεῖται. Ὁ ἴδιος εἶναι τὸ κέντρο καὶ διαθέτει μικρὸ ἢ μεγάλο βαθμὸ ἐπαρκειᾶς.

Ὅλα τὰ στοιχεῖα ποὺ συντελοῦν στὴν ἀρχὴν τοῦ καθενός (ὅπως μποροῦν νὰ παρασταθοῦν στὸν κύκλο), ἔχουν σχέση μετὰξὺ των ἀλλὰ δὲν ἔχει ἐπισημάνει κανεὶς ὅτι ἡ σχέση αὕτη εἶναι τόσο βαθειὰ καὶ ἐσωτερικὴ, διότι οἱ σχετικοὶ ὅροι ποὺ τὴν ἐκφράζουν σὲ ὅλη τὴν τυπολογία της εἶναι ἐκπεφρασμένοι μὲ λέξεις ἐτυμολογικῶς συγγενεῖς. Ἡ σχετικότητα τοὺς φθάνει μέχρι τοῦ σημείου νὰ εἶναι ὅλες παράγωγες μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ρίζης. Ποίας; τῆς ρίζης *αρκ-*.

Ἡ ἀφετηρία, τὸ κέντρο κάθε ἀρχῆς, αὕτη ἡ ἀρχὴ κατ' ἐξοχίαν, εἶναι τὸ ἄκρον (μὲ ἀντιμεταχώρηση τῶν συμφῶνων τῆς ρίζης). Ἡ δυναμικότητα καὶ συνεκτικότητα τῆς ἀρχῆς αὐτῆς, ἡ ὀριοθέτηση καὶ ἡ ὅλη της θωράκιση, δηλώνεται μὲ λέξεις παραγόμενες ἀπὸ τὴν ἴδια (γνωστὴ μας πιά) ρίζα *αρκ-*. Εἶναι οἱ λέξεις *ἄκρον* (ἀκρόπολις), *ἄρκυς*, *ἔρκος*, (ἐπ)άρκεια, *εἴργω*, *εἴργω* ποὺ ἀποτελοῦν ὅλες μίαν *ἄρκυν* (δέσμη) καὶ θὰ τίς ἐξετάσομε χωριστὰ γιὰ βαθύτερη κατανόηση τῶν παραμέτρων τῆς ἀρχῆς καὶ (φυσικὰ) τῆς ἴδιας τῆς ἄρκυος.

α') ἄκρον

Τὸ *ἄκρον*, ἡ ἄκρα πόλις, εἶναι ἡ ἀκρόπολις, ἡ ἔδρα τῆς ἀρχῆς. Ἡ λατινικὴ λέξις *arx* (ἀπὸ τὸ *arc-s*) μαρτυρεῖ ἀκριβέστερα τὴν ταυτότητα τῆς ρίζης. Ἄκρον εἶναι τὸ κορυφαῖο σημεῖο τῆς πόλεως. Ἐδῶ συγκεντρώνεται καὶ πυκνώνεται ἡ ἀρχὴ. Μεταφορικῶς εἶναι τὸ πρόσωπο ποὺ κατέχει τὴν ἀνωτάτη ἀρχή, τὸ ἄκρον ἄκρον.

β') ἄρκυς

Διὰ τὴν ἄρκυν εἶπαμε ἤδη ὅτι ἀποτελεῖ τὴν ὅλην δομήν, τὸ ὅλο πλέγμα, θὰ λέγαμε τὸ σῶμα (corpus) τῆς ἀρχῆς, τὴν ὅλην ἔκφραση καὶ τὴν φαινομένη της πλευρά.

γ) ἔρκος

Ἡ ἄρκυς ἔχει μίαν συγκεκριμένη ἔκταση πού κάπου ἀπολήγει. Ἔχει ἓνα ὄριο πού εἶτε εἶναι σαφές καὶ ἀναντίρρητο ἢ παραμένει ἀ-όριστον (αὐτὸ πού δὲν ἔχει ὄριο, εἶναι ἀπειρον, ἀπέραντον ἢ ἀπλῶς ἀδιευκρίνιστο, ἀξεχώριστο).

Ὅλοι ξέρομε τὴν ἔννοια (τὴν τόσο οἰκεία σὲ κάθε ἐπιστημονικὴ ζήτηση) τοῦ ὀρισμοῦ. Σημαίνει τοποθέτηση ὀρίων, περιμάνδρωση, περιχαράκωση. Διαρκῶς ὀρίζομε καὶ ἐπαναπροσδιορίζομε. Finis, definitio καὶ terminus κυριαρχοῦν τόσο πολὺ στὴν ἐπιστημονικὴ γλῶσσα ὥστε ἀρκεῖ καὶ μόνον ὁ ὀρισμός, γιὰ νὰ φανερωθεῖ καὶ τὸ ἐντὸς τοῦ κύκλου, δηλ. τὰ ἰδιάζοντα στοιχεῖα. Καὶ στὸν κύκλο τῆς πολιτικῆς, τῆς διακρατικῆς ζωῆς καὶ τῆς θεϊκῆς ἐξουσίας ἔχει πρωταρχικὴ σημασία ἡ ὀριοθέτηση. Τὸ αὐριον ἔθον οὐ οὐ παρελεύσονται τῆς Ἀγίας Γραφῆς σημαίνει ἀκριβῶς κάποια ὀριοθέτηση πού δὲν εἶναι δυνατόν νὰ παραβθεῖ.

Τὸ ὄριον, ὁ φράκτης, εἶναι ἔρκος. Ἐρκος εἶναι καὶ τὸ φράγμα τῶν ὁδόντων (ποιὸν σε ἔπος φύγεν ἕρκος ὁδόντων) πού διαχωρίζει τὰ ἐντὸς ἡμῶν καὶ τὰ ἐξερχόμενα. Ἐρκος καὶ μίαν ἐξέχουσα προσωπικότης, ὅπως ὁ Αἰῶς στὸ στρατόπεδο τῶν Ἀχαιῶν, πού ἀποτελεῖ ἀσπίδα, τεῖχος καὶ ὀχύρωμα μιᾶς κοινότητος⁷. Ὁ Ζεὺς εἶναι καὶ ἐρκεῖος πού σημαίνει ὅτι φυλάσσει καὶ προστατεύει, δὲν ἀφήνει κάποιον νὰ εἰσβάλει. Τὸ ἔρκος ὀρίζεται καὶ τίθεται, γιὰ νὰ ὀριοθετεῖ καὶ νὰ προστατεύει τὴν μάνδρα. Ἀπαγορεύεται (ἀπὸ τὸν ἀρχιμανδρίτη) τὸ εἶργειν καὶ τὸ εἶργειν (καὶ ἡ εἴσοδος καὶ ἡ ἐξοδος) ἄνευ ἀδείας. Ὅσοι ζοῦν ἐδῶ μέσα εἶναι ἓνα κλειστὸ σύνολο, κοινότητα (communication)⁸.

δ') (ἐπ)άρκεια

Δὲν ἀρκοῦν τὰ ἀνωτέρω νὰ χαρτογραφῇσουν τὴν ἀρχὴ εἰμὴ μόνον νὰ τὴν ὑποτυπώσουν. Τὸ βασικὸ πού ἐνδιαφέρει περισσότερο εἶναι ἡ συνεκτικότητα τῆς

7. Ὅμ. Ἰλ. Π 6. Γιὰ τὴν ἐτυμολογικὴν σχέσιν ἔρκους καὶ ἔργου, ὡς καὶ ὀργάνου, ὄρκου κ.ἄ. βλ. Ἐμμ. Ι. Μικρογιαννάκη, *Θουκυδίδεια*, Ἀθήνα 1991, σ. 49 κ.ἑ.

8. Τὴν ἐνέργειαν θεωρεῖ ὁ Πλάτων πρωταρχικὴ μέριμνα μιᾶς πολιτείας πού πρέπει νὰ φροντίζει ὅπως ἐνερκεῖς ἡ χώρα πρὸς τοὺς πολεμίους ὅτι μάλιστα ἔσται (Πλ. Νόμ. VI 760e). Ἡ ὅλη πόλη πρέπει νὰ εἶναι ἐν κύκλῳ πρὸς τοῖς ὕψηλοις τῶν τόπων ἐνερκείας χάριν. Στὸ ἴδιο χωρίο (778cd) γίνεται λόγος περὶ τειχῶν πού ὁ νομοθετῶν θεωρεῖ περιττὰ δι' ἀνδρείους καὶ δημιουργοῦντα μαλθακὴν ἔξιν. Θὰ ἦταν ἀποδεκτό, ἀντὶ τείχεως, εἰδικὴ πολεοδόμησις, γιὰ νὰ εἶναι ἡ ὅλη πόλη ὡς ἓνα τεῖχος, νὰ ἔχει ἐνέργειαν ... μιᾶς οἰκίας σχῆμα.

δομῆς της. Πόσο εἶναι σταθερά, πόσο τὰ μέρη ὑπακούουν στὸ ἄκρον, τὴν κορυφή, πόσο οἱ προσβολὲς ἐξωθεν δὲν κλονίζουν (λόγῳ ὑπάρξεως ἐρεισμάτων). "Όλα αὐτὰ δηλώνονται μὲ λέξεις προερχόμενες ἀπὸ τὴν πλουτοδότειρα ρίζα *αρχ-* ποὺ μὲ τὸ φωνητικὸ φωνῆεν εἴνεται *ἀρκέω* (λατ. *arceo*) *ἀρκῶ*. Τὸ ρῆμα *ἀρκῶ* δηλώνει ἀρκούντως τὴν δυναμικότητα τῆς ἀρχῆς, τὴν βαρύτητά της: Σημαίνει ἔχω ικανοποιητικὸ μηχανισμό καὶ δύναμη γιὰ κάτι⁹.

Τὸ *ἀρκῶ* (ἐπαρκῶ, διαρκῶ, ἀρκετά, ἐπάρκεια) ἔχει εὐρύτατη ἀντιπροσώπευση στὴν ἑλληνικὴ (ὅσο καὶ τὸ *arceo* ἀντιστοίχως στὴν λατινικὴ) καὶ μᾶς λύνει (σὺν τοῖς ἄλλοις) μὲ ἀπορία. Εἶναι εὐλογο νὰ διερωτηθεῖ κανεὶς: ἂν ἀρχὴ καὶ ἄρκυς εἶναι λέξεις (ὁμόρριζες καί) συνώνυμες, διατί στὴν ἑλληνικὴ ἔχομε εὐρυτάτῃ χρῆσιν τῆς ἀρχῆς καὶ πενιχροτάτῃ τῆς ἄρκυος; Τὸ *ἀρκῶ*, ὁμόρριζο τοῦ *ἄρκυς*, δίδει τὴν ἀπάντησιν. Τὸ *ἀρκῶ*, ὅπως εἴπαμε, ἔχει εὐρεῖα διάδοσιν καὶ καλύπτει ὅλο τὸ νοητικὸ φάσμα τοῦ ἐπινεῖν καὶ ἐπιτελεῖν μὲ ικανοποιητικὸ καὶ ἀποτελεσματικὸ τρόπο τόσο τὰ ἀμυντικὰ ὅσο καὶ τὰ ἐπιθετικὰ ἐγγειρήματα.

Κάθε ἀρχὴ χρειάζεται τὸν πάτρωνα ἢ τὸν ἡγέτη της νὰ τὸν στηρίξει μὲ ὅλο τὸν ὅπλισμό του (κυριολεκτικῶς καὶ μεταφορικῶς). "Αν ἡ ἀρχὴ δὲν στηρίζεται, εἶναι ἐπιρρεπὴς σὲ κατάρρευσιν. Ἡ θεωρία ἐπίσης (ὡς ἀρχὴ ἐπιστημονικὴ) εἶναι ἐπαληθευτὴ ἢ διαψευστή. Ἡ «θέσις» ἐπίσης ἑνὸς ἔργου ἐπιστημονικοῦ μπορεῖ νὰ βληθεῖ καὶ ἐξαρτᾶται ἢ ἐπιβίωσὴ της ἀπὸ τὰ ἐπιχειρήματα ποὺ ἐπικαλεῖται ὁ πάτρων της.

9. Δὲν θὰ ἐχρειάζετο νὰ ἐπινοοῦμε καὶ νὰ μηχανευόμεθα, εἴ πως αὐτάρεστα εἶναι πάντα βροτοῖσιν ('Όμ. 'Όδ., XVI 148). 'Αφοῦ ὅμως ὅλα δὲν μᾶς ἔρχονται οικειοθελῶς καὶ χωρὶς ἀντίδρασιν, καταφεύγομε σὲ πολλοὺς δόλους καὶ πλεκτάνες. Ἡ σύνδεσιν τοῦ *ἀρκεῖν* μὲ τὸ *ἄρκυς* μᾶς ἄνοιξε μεγάλες προοπτικὰς. Μὲ τὸν ὅλο μηχανισμό ποὺ στήνομε καὶ τὸν ἐλέγχομε αἰσθανόμεθα ἀσφάλεια καὶ ἀποτελεσματικότητα. Γι' αὐτὸ τὸν φρουροῦμε ὡς *ἀρκυροί*. Γιὰ ἓνα νοικοκυριὸ ποὺ ἔχει ὅλα τὰ χρειώδη, πλοῦτον *ἐξαρκῇ* (Αἰσχ. *Περ.*, 237), θὰ μπορούσαμε νὰ παραλληλίσουμε τὸν παντακτὴ βασιλέα (αὐτόθι, 855) ἀλλὰ καὶ τὴν αὐτάρκειαν ὡς φιλοσοφικὸ αἶτημα. Πβ. ἀκόμη Σοφ. *Αἷ.*, 123. Θουκ., II 47. *Cic. Off.*, I 34. *Hor. Carm.*, 3, 1.1 *odi profanum vulgus et arceo* (ὅπου ὁ ἀριστοκρατικὸς ποιητὴς ἐκφράζει τὸ μῖσος του γιὰ τὸν ὄχλο καὶ δηλώνει ὅτι παίρνει τὰ μέτρα του νὰ μὴν ἔχει συγχρωτισμὸ μαζὶ του). Στὸ πλαίσιο αὐτὸ μπορεῖ, νομίζω, νὰ βρεῖ τὴν σωστὴ ἐρμηνεῖα τὸ *arcanum imperii* τοῦ Τακίτου (*Hist.*, I 4: *finis Neronis... varios mutus animorum conciverat, divulgato imperii arcano posse principem alibi quam Romae fieri*). Αὐτὸ τὸ ἐρμηνεύουν (π.χ. ὁ K. Wellesly, *Tacitus*, Penguin Classics, 1964) ὡς «the death of Nero ... evoked a variety of emotion ... A well hidden secret of the principate had been revealed: it was possible ... for an emperor to be chosen outside Rome». Πβ. C. H. Moore, *Tacitus* (Loeb) 1968: «... the secret of empire was now disclosed ...». Δὲν πρόκειται περὶ μυστικοῦ. *Arcanum* εἶναι τὸ ἄκρον (arx), ἡ ἀκρόπολις, ὁ ἀνώτατος ἄρχων. Αὐτὴ ἡ ἀνωτάτῃ ἀρχὴ ἐκχυδαίστηκε. Μὲ τὸ νὰ ἀναρριχῶνται οἱ τυχόντες καὶ μακρὰν τῆς Ρώμης ἡ αἰγλήσεσσι ἀρχὴ ἔπρεπε «χαμαῖ», ἔχασε τὴν μεγαλοπρέπειά της.

Ἄν εἶναι πολιτικοστρατιωτική ἀρχή, ὑπόκειται σὲ ἐπιθέσεις καὶ πρέπει νὰ ἔχει μέσα προστασίας (ἐρκος αὐταρκες), εἴτε πρόκειται γιὰ ἀπλὴ ἀσπίδα, τεῖχος ἢ ἀντιπυραυλικὴ ὀμβρέλλα ποὺ ἐπιδιώκουν οἱ ΗΠΑ. Ὅλα αὐτὰ διότι ἡ ἀρχή (ἢ ὅποιαδήποτε) ἐνέχει δυναμικὸ χαρακτήρα. Ἐπιδιώκει τὴν ἐδραίωσὴ της, τὴν ἰσχυροποίηση καὶ τὴν ἐξουδετέρωση κάθε ἐπιθέσεως καὶ κινδύνου ἀκόμη δὲ καὶ τὴν ἐπαύξησή της. Σὲ μεγάλο βαθμὸ ἡ σχετικὴ δραστηριότητα ἐκφράζεται μὲ τὰ ρήματα *εἰργεῖν*, *εἰργεῖν* καὶ *ἐρύκειν*.

Ἀπὸ τὰ τρία αὐτὰ ρήματα ποὺ σημαίνουν τὴν δραστηριότητα γιὰ νὰ ἀποτραπεῖ ἀνεπιθύμητὴ εἰσοδος ἢ ἐξοδος σπανιώτερο εἶναι τὸ ἐρύκω ἢ (ἀπ)ερύκω. Στὸ κύνας τρέφεις ἵνα σοι τοὺς λύκους ἀπὸ τῶν προβάτων ἀπερύκωσιν¹⁰, ὁ ποιμὴν, γιὰ νὰ ἀποτρέψει τὴν ἔφοδο τῶν λύκων, καταφεύγει σὲ ἐκτροφὴ κατὰ τὰ λήλων ζώων γιὰ προστασία. Ἀλλὰ πῶς ἕνας συγγραφέας ἀποκρούει ἐπιθέσεις ὁμοτέχνων, πῶς ἀπερύκει; Ἡ πῶς πληττεῖ ὁ ἴδιος καὶ ἐπιδιώκει κατεδάφιση μιᾶς ἀπόψεως ἢ θεωρίας; Τὸ ἐρύκειν ποὺ χρειάζεται ἐδῶ, ἐκφράζεται κυρίως μὲ τὸ λατινικὸ *arguo*¹¹ ποὺ φαίνεται ὅτι καλύπτει τὸ νοηματικὸ πλάτος τοῦ *εἰργω*, *εἰργω* καὶ *ἐρύκω*. Ἑλληνικὸ οὐσιαστικὸ ποὺ νὰ δηλώνει τὸν ἀμύντορα (ἢ Ἀμύντα) καὶ νὰ προέρχεται ἀπὸ τὶς ἀντίστοιχες τοῦ *arguo* ἑλληνικὲς λέξεις εὐρίσκω ὅτι εἶναι μόνον ὁ Ἐρυξίας (ὄνομα καὶ πλατωνικοῦ διαλόγου νεοθεουμένου).

ε') *Arguo* (καὶ **ἀρκυῶ*)

Ὁ *ἐρύκων* (Ἐρυξίας, Ἀμύντας) μάχεται κατὰ πάσης ἐπιδρομῆς. Μὲ λόγια ἐξ ἄλλου, μὲ ἐπιχειρήματα, *argumenta* (ἀπὸ τὸ *arguo*) ὑποστηρίζεται τὸ βάσιμο (ἢ μὴ) μιᾶς ἀρχῆς. *Arguo* (καὶ *argumenta*) στὸν βαθμὸ ποὺ δὲν τὸ καλύπτει στὰ ἑλληνικὰ τὸ *ἐρύκω*, ποὺ εἶναι μικρότερας ἐμβελείας, θὰ πρέπει κάποιον ἄλλο ρῆμα νὰ ὑποκρύπτεται, νὰ ἔχει ἴσως χρησιμοποιηθεῖ ἀλλὰ νὰ μὴ ἔχει σωθεῖ. Θὰ εἶναι ἐνδεχομένως ἓνα ρῆμα **ἀρκυῶ*.

Ἡ κατασκευαζομένη ἀπὸ τὸν καθένα *ἄρκυς*, τὸ ὅλο πλέγμα τῶν σχέσεων καὶ τῶν ἐνεργειῶν, ὁ ὅλος κύκλος (ἢ καὶ σφαῖρα) δραστηριότητός του, πλέκεται ὡς ἡ ἀράχνη καὶ εἶναι ἐκτεθειμένη σὲ κινδύνους. Ἡ ὅλη μας ζωὴ κυλάει (στὸ πεδίο ποὺ τάσσεται ἢ ἐπιλέγει ὁ καθένας) μὲ ποικίλους συνδυασμούς. Στὴν καλύτερη περίπτωσιν ὁδοιποροῦμεν «μετὰ ἀστέρος» σὲ κάποια ἐπιδιώξή μας ἢ *τεκταίνομεν* τὸ ἡμέτερον ἄγαλμα. Στὶς περισσότερες τῶν περιπτώσεων ἐξυ-

10. Ξεν. Ἀπομν., II 9, 2.

11. *Arguo* σημαίνει κατηγορῶ, μέφομαι, ἀποκρούω, ἐλέγχω, ἀποδεικνύω. Ὅλα συμπυκνώνονται, πιστεύω, στὸ μηχανῶμαι, ἐρείδομαι, δηλ. ἔχω καὶ προβάλλω ἐρείσματα, ἐπιχειρήματα.

φαίνομε καὶ ἔχει γίνεи βαθειὰ ἐσωτερικὴ μας πεποίθηση καὶ τάση ἀνομολόγηση αὐτὸ πού τώρα παίρνει μία λακωνικὴ διατύπωση: (ὕπ)άρχω ἀρκεῶν¹².

12. Εἶναι παραλλαγή τοῦ cogito ergo sum τοῦ R. Descartes, *Discours de la méthode*, σσ. 22-23, καί, ἂν μὴ τι ἄλλο, λακωνικώτερο. Μὲ τὸ (ὕπ)άρχω ἀρκεῶν ἔχω τὴν αὐτοβεβαίωση ὅτι ὑπάρχω (sum) ἢ ἀρχω. Ἡ αὐτοβεβαίωση προέρχεται ἀπὸ τὴν ὅλη πνευματικὴ μου δραστηριότητα πού ἐκδηλώνεται μὲ σκέψεις καὶ συνδυασμούς, σχέδια καὶ πλεκτάνες. "Ὅλη μου ἡ δραστηριότητα καλύπτεται μὲ τὸ ἀρκεῶ. Γιὰ τὸν τρόπο λειτουργίας τοῦ νοῦ καὶ τὰ προβλήματα κατατάξεως τῶν πνευματικῶν φαινομένων βλ. David Rosenthal, *The Nature of Mind*, N. York. Oxford 1991, σ. 3. κ.ε.

SUMMARY

Arche does not exist alone, but always in relation to something. It may be perceived either as the starting point of an action, or as the area (extent) into which arched wells up to specific limits. All this is relevant to the extent and the quantity of arche.

As far as quality is concerned, arche's capacity to endure is of great importance. Furthermore, if it is strong or not. This kind of quality is expressed through the meaning of plot, which again forms a wide notional field.

Within the whole philosophical, historical and scientific field, in general, we observe that arche (ἄρχειν τινός) is inextricably interwoven into the meaning of plot. There is no arche without plot and, vice versa, there is no plot without arche. It is indicative that everything derives from a point and in the same way, everything returns to it being all the strings in connection.

The Greek language provides the frame for deeper investigation (and may be confirmation) of the relation between arche and plot. (As far as I know, we might come across this kind of relation, up to some extent, in other related languages too). The verification is «radical» since the root (radex) of ἄρχω, as I believe, appears in the forms ἀρχ- ἀργ- and ἀρχ-. This root (whence a lot of words springs) is common at the words ἄρκυς (network, plot) ἄρκον, ἔρκος εἴργω, εἴργω, ἀρκέω (and also arx, arceo, arguo).

What do we observe? The derivatives of the root ἀρχ- (ἀργ-, ἀρχ-) cover the whole notional field of arche (and plot.).